

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Kursplan

Nämnden för utbildningsvetenskap

Institutionen för språk och litteratur

GI1171 Inriktning svenska för grundskolans senare år och gymnasieskolan III, 30 högskolepoäng

GI1171 Swedish III – Swedish for upper secondary school teachers, 30 credits

Huvudområde

Svenska språket, Litteraturvetenskap

Ämnesgrupp

Svenska/Nordiska Språk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G2F

Fastställande

Fastställd av Institutionen för språk och litteratur 2012-12-14

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2013

Förkunskaper

Godkända inriktningsstudier i svenska omfattande 60 hp.

Mål

Gemensamma förväntade studieresultat:

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- problematisera lärarens uppdrag i relation till forskning i ämnet och ämnets didaktik
- med utgångspunkt i aktuell forskning värdera ämnesdidaktiska ställningstaganden i relation till de verksamhetsområden utbildningen förbereder för

I övrigt gäller de förväntade studieresultaten enligt nedan.

Delkurs 1 Elevtextanalys 7,5 hp

Efter avslutad kurs skall de studerande kunna

- beskriva barns språk- och repertoarutveckling under skoltiden,
- analysera och ge adekvat respons på olika typer av elevtext med hänsyn tagen till uppgift, genre, elevens ålder, språklig och kulturell bakgrund samt kunskapsnivå,
- diskutera sina teoretiska kunskaper om språk och språkutveckling ur ett didaktiskt perspektiv,
- diskutera ämnesdidaktiska teorier om skrivutveckling samt kunna analysera och kritiskt granska ämnesplaner och hur dessa realiserar i skolans praktik.

Delkurs 2 Litteraturen i samhället från 1950 till 00-tal, 7,5 hp

Efter avslutad kurs skall de studerande kunna

- muntligt och skriftligt uppvisa tolkningsteoretisk medvetenhet, samt fördjupad förmåga till litterär tolkning och kritiskt tänkande,
- redogöra för den moderna och postmoderna litteraturens historia i samspel med övrig samhällsutveckling,
- muntligt och skriftligt presentera, analysera och diskutera litterära problem ur ett utvecklingsperspektiv,
- muntligt och skriftligt omsätta ämnesteorier, terminologi och metod på den lästa skönlitteraturen,
- analysera film utifrån grundläggande filmvetenskapliga begrepp,
- diskutera och skriftligt redogöra för konkurrerande uppfattningar om litteraturens roll inom svenskämnet som över tid gjort sig gällande i debatten,
- utifrån litteraturdidaktisk forskning, föra analytiska resonemang om hur litterär kompetens kan utvärderas i undervisningen,
- muntligt och skriftligt diskutera och problematisera filmens potential inom svenskundervisningen utifrån olika elevgruppers behov.

Delkurs 3 Verksamhetsförlagd utbildning, 15 hp

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- formulera tydliga lärandemål som är ändamålsenliga samt anpassade till och begripliga för eleverna
- anpassa val av metoder, aktiviteter och material och andra resurser i förhållande till lärandemålen och aktuell elevgrupp
- värdera i vilken utsträckning lärandemål har uppnåtts
- utifrån såväl ett tilldelat som eget stoff planera, genomföra och utvärdera ett sammanhängande undervisningsinnehåll i ämnet svenska
- anpassa sin undervisningspraktik till rådande styrdokument med hänsyn tagen till elevernas språk- och repertoarutveckling.

Innehåll

Delkurs 1 Elevtextanalys, 7,5 hp

Delkursens syfte är att de studerande ska tillägna sig modeller och metoder för en språkutvecklande undervisning, där hänsyn tas till elevers olika utvecklingsnivåer vad gäller språk- och genrerpertoar. De studerande uppmärksammas i kursen på det omgivande samhällets normer och krav och de situationer som kan uppstå när olika språkkulturer möts i och utanför klassrummet. Kursen utgår från moderna teorier om barns och ungdomars språkutveckling i tal och skrift, samt om utveckling av allmänna och litterära repertoarer. I delkursen problematiseras ämnesdidaktiska frågor ur ett funktionellt och estetiskt perspektiv. Respons och praktisk bedömning av elevtext är ett centralt tema.

Delkurs 2 Litteraturen i samhället från 1950 till 00-tal, 7,5 hp

Delkursen behandlar litteratur från 1950 fram till 00-talet. Analys av och tolkningsteoretiska perspektiv på moderna romaner, noveller, dramer, lyrik och bilderböcker görs ur ett samhälleligt perspektiv. I delkursen belyses texterna såväl utifrån estetiska, genremässiga och idéhistoriska aspekter, som specifika egenskaper och litteraturhistoriska sammanhang. De flytande gränserna mellan barn- och vuxenlitteratur i samtiden historiseras och diskuteras, liksom litteraturens produktions- och receptions villkor i det senmoderna samhället. Kursen ger en också orientering i grundläggande filmvetenskapliga termer och begrepp. Särskild vikt läggs vid att belysa filmatiseringar av litterära texter och genrer med stor betydelse i barns och ungdomars vardag.

Uppgiftskulturer och bedömningsfrågor i dagens litteraturundervisning problematiseras ur olika teoretiska perspektiv, så även frågor om litteraturens kunskaps- och personlighetsutvecklande dimensioner, i förhållande till film och andra medier. De filmvetenskapliga momenten stimulerar studentens reflektioner om i vilka sammanhang filmen kan göras användbar i skolans praktik.

Delkurs 3 Verksamhetsförlagd utbildning, 15 hp

Didaktisk teori som behandlas under ämnesstudierna kopplas ihop med skolans verksamhet genom att den förbereder för och samverkar med den verksamhetsförlagda utbildningen. De studerande ges tillfälle att omsätta sina kunskaper i praktiken då de ska planera, genomföra, dokumentera och utvärdera undervisningssituationer, ta del av nationella och lokala styrdokument och utifrån sina iakttagelser problematisera det pedagogiska arbetet. De ska också tillvarata och systematisera egna och andras erfarenheter av lärarprofessionen samt använda relevanta forskningsresultat som grund för utveckling av svenskundervisningen. Studenterna förväntas också på ett reflekterat och ändamålsenligt sätt använda IKT i undervisningen.

Undervisningsformer

Undervisningen ges i form av föreläsningar, gruppdiskussioner samt obligatoriska seminarieövningar.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Examinationer sker genom skriftliga och muntliga prov, seminarier och verksamhetsförlagd utbildning.

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd, utom verksamhetsförlagd utbildning, som bedöms med betygen Underkänd eller Godkänd. För betyget Godkänd ska de förväntade studieresultaten vara uppnådda. För att erhålla betyget Väl godkänd på kursen krävs Väl godkänd på delkurs 1 och 2.

Omtentamen erbjuds inom sex veckor (inom ramen för ordinarie terminstid) och antal tentamenstillfällen är begränsat till fem (Högskoleförordningen 6 kap 21 §).

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till studenterna. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1 Elevtextanalys 7,5 hp

Facklitteratur

- Appleyard, Joseph. 1994. *Becoming a reader: the experience of fiction from childhood to adulthood*. Cambridge University Press, urval. ISBN 0-521-46756
- Ask, Sofia. 2004. "Vad ska vi göra med Markus?: Intermedialitet i postmodern elevtext". *Det meningsfulla ordet är det mänskliga medvetandets mikrokosmos: läsande, skrivande och identitet*. ISBN 91-27-63394-2 S. 49–60
- Bergman-Claeson, Görel. 2003. *Tre lärare – tre världar. Lärarkommentarer till elevtexter i tre gymnasieklasser*. Uppsala: Uppsala universitet. 116 s.
- Crone-Blevines, Deborah. 2002. "The art of response". *The English Journal*, vol 91, nr 6 juli 2002. S. 93–98.
- af Geijerstam, Åsa & Wiksten Folkeryd, Jenny. 2006. "Elevtexter i grundskolan". I: *Textvård. Att läsa, skriva och bedöma texter*. Småskrifter utgivna av svenska språknämnden. S. 24–35.
- Hultin, Eva. 2006. "Undervisning som samtalsgenre. Fyra olika samtalsgenrer i gymnasieskolans litteraturundervisning". I: *Ord och bild ger mening. SLÅ 2006*. 20 s. Natur och kultur. ISBN 91-27-63386-1
- Josephson, Olle, Melin, Lars & Oliv, Tomas. 1990. *Elevtext. Analyser av skoluppsatser från åk 1 till åk 9*. Studentlitteratur. 186 s. ISBN 91-44-30261-4
- Liedman, Sven-Eric. 2001. *Ett oändligt äventyr. Om människans kunskaper*. Albert Bonniers Förlag. 410 s. ISBN 91-0-058093-7
- McCormick, Kathleen. 1994. *The culture of reading and the teaching of English*. Manchester University Press. Urval ca 50 s. ISBN 0-7190-3220-2
- Nyström Höög, Catharina. 2006. "Gymnasietexter". I: *Textvård. Att läsa, skriva och bedöma texter*. Småskrifter utgivna av svenska språknämnden. S. 36–44.
- Sandquist, Carin & Teleman, Ulf red. 1989. *Språkutveckling under skoltiden*. Studentlitteratur. 288 s. ISBN 91-44-29681-9

Skönlitteratur

- Alakoski, Susanna. 2010. *HÅPaS du trifs bra i fängelset*. Albert Bonniers Förlag
- Hassen Khemiri, Jonas. 2008. "Black eyed Einar"; "Flashbazzazz"; "Fem gånger Gud". I *Invation! Pjäser noveller texter*. Norstedts

Didaktisk litteratur

- Molloy, Gunilla. 2007. *När pojkar läser och skriver*. Studentlitteratur (urval ca 100 s.) ISBN 978-91-44-04025-7
- Palmér, Anne & Östlund-Stjärnegårdh, Eva. 2005. *Bedömning av elevtext: en modell för analys*. Natur och kultur. 188 s. ISBN 91-27-72295-3

Litteratur som tillhandahålles av institutionen ca 100 s.

Delkurs 2 Litteraturen i samhället från 1950 till 00-tal, 7,5 hp

Facklitteratur

- Braaten, Lars Thomas, Kulset, Stig & Solum, Ove. 1997. *Inledning till filmstudier: Historia, teori och analys*. Lund: Studentlitteratur (ca 80 sidor i urval). ISBN 91-44-60821-7
- Hansen, Peter. 1996. *Romanen och verklighetsproblemet. Studier i några svenska sextiotalsromaner*. B. Östlings bokförlag Symposion. s. 218–240 (22 s.) ISBN 91-7139-329-3
- Kåreland, Lena. 2009. *Barnboken i samhället*. Studentlitteratur (164 s.) ISBN 978-91-44-05149-9
- Penne, Sylvi. 2001. "Å vokse opp i ofrets århundre – om didaktikk og estetikk ved årtudenskiftet". I *Tekstkompetence*. TemaNord 2001:576 (7 s.) ISBN 92-893-0681-5

Petersson, Margareta (red.). 2011. *Världens litteraturer: en gränsöverskridande historia*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. 371 s. ISBN 978-91-44-05587-9
Årheim, Annette. 2007. *När realismen blir orealistisk. Litteraturens "sanna historier" och unga läsares tolkningsstrategier*. Växjö University Press (200 s.) ISBN 978-91-7636-571-7

Filmvetenskapliga artiklar om ca 35–50 sidor tillkommer.

Skönlitteratur

Auster, Paul. 1988. *Stad av glas*
Asturias, Miguel Angel. 1965. "Amerikaner allesammans". I *Weekend*
Beckett, Samuel, 1952. *I väntan på Godot*
Bergström, Gunilla.(1970-tal). Två valfria *Alfons Åberg*- böcker
Carver, Raymond. 1991. "Elementärt". I *Grannar*
Casta, Stefan. 2002 eller senare. *Spelar död. Kims bok*
Dylan, Bob. "It's All Over Now Baby Blue"
Ekman, Kerstin. 1993. *Händelser vid vatten*
Enquist, P.O. 1999. *Livläkarens besök*
Frostensson, Katarina. Några dikter
Gardell, Jonas. 1992. *En komikers uppväxt*
Holmqvist, Ninni. 1995. "Dansa i mörkret". I *Kostym*
Jansson, Tove. 1960. *Vem ska trösta Knyttet?*
Jäderlund, Ann. Några dikter
Hellsing, Lennart. 1952. *Krakel Spektakel*
Levi, Primo. 1947. *Är detta en människa?*
Lidman, Sara. 1955. *Tjärdalen*
Lindgren Astrid. 1954. *Mio min Mio*
Lundell, Ulf. 1976. *Jack* (kap. 1-3)
Morrison, Toni. 1987. *Beloved*
Nilsson, Johanna. 1996. *Hon går genom tavlan, ut ur bilden*
Nordqvist, Sven. 1987. *Hattjakten*
Palm, Göran. Några dikter
Salinger, J. D. 1951. *Räddaren i nöden*
Schlink, Bernhard. 1997. *Högläsaren*
Sjöwall, Maj & Wahlöö, Per. 1968. *Den skrattande polisen*
Sonnevi, Göran. Några dikter
Solzjenitsyn, Aleksandr. 1962. "En dag i Ivan Denisovitjs liv"
Stark, Ulf. 1984. *Dårfinkar och dönickar*
Tranströmer, Tomas. Några dikter
Öijer, Bruno K. Några dikter
Filmurvalet bygger på filmatiseringar av litterära verk som studerats under de litteraturvetenskapliga delkurserna och som kan vara aktuella i skolundervisning.

Didaktisk litteratur

Olin-Scheller, Christina. 2008. *Såpor istället för Strindberg? Litteraturundervisning i ett nytt medielandskap*. Natur och Kultur (160 s.) ISBN 978-91-27-41482-2
Thorson, Staffan. 2009. "Att följa den röda tråden". Om studenters interaktion med prosafiktion". I *Främlingskap och främmandegöring. Förhållningssätt till skönlitteratur i universitetsundervisningen*. red. Staffan Thorson m. fl. Daidalos (111 s.) ISBN 978-91-7173-283-5
Ullström, Sten-Olof. 2009. "Frågor om litteratur – om uppgiftskulturer i gymnasieskolan". I *Läsa bör man...? Den skönlitterära texten i skola och lärarutbildning*, red. Lena Kåreland, Liber (27 s.) ISBN 978-91-47-09395-3

Delkurs 3 Verksamhetsförlagd utbildning 15 hp

Jönsson, Annelis & Rubinstein Reich, Lena. 2009. *Redo för läraryrket!*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. 122 s. ISBN: 978-91-44-05056-0

Morberg, Åsa & Fransson, Göran (red.) 2001. *De första ljuva åren: lärares första tid i yrket*. Lund: Studentlitteratur. Urval ca 50 s. ISBN: 91-44-01940-8

Svedner, Per Olov. 2010. *Svenskämnet & svenskundervisningen: delarna och helheten: en didaktisk-metodisk beskrivning och handledning*. Uppsala: Kunskapsföretaget. 200 s. ISBN: 91-89040-75-9